

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΑΦΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ ΛΟΙΜΩΞΗ COVID-19

04/03/2020

Η ταχέως εξελισσόμενη επιδημία λοιμώξεων COVID-19, επιβάλλει την ορθή διαχείριση, όχι μόνο των κρουσμάτων λοίμωξης COVID-19 αλλά και των ατόμων που ήρθαν σε επαφή με πρόσφατα διαγνωσμένα κρούσματα λοίμωξης από τον ιό (δηλαδή των «επαφών» τους).

Το παρόν έγγραφο έχει σαν σκοπό την παροχή οδηγιών στο προσωπικό των αρμόδιων αρχών δημόσιας υγείας και άλλους επαγγελματίες υγείας, σχετικά με τη διαχείριση ατόμων με ιστορικό επαφής με πρόσφατα διαγνωσθέν κρούσμα λοίμωξης COVID-19.

A. Σκοπός της διαχείρισης επαφών

Η διαχείριση των επαφών των κρουσμάτων λοίμωξης COVID-19 αποσκοπεί στην:

- αναγνώριση επαφών που εμφανίζουν συμπτώματα όσο το δυνατόν γρηγορότερα, με σκοπό την απομόνωση, ιατρική εκτίμηση, και χορήγηση υποστηρικτικής θεραπείας και
- διευκόλυνση του έγκαιρου εργαστηριακού διαγνωστικού ελέγχου τους

B. Επιδημιολογικός ορισμός «επαφής» κρούσματος λοίμωξης COVID-19

Ως «επαφή» κρούσματος λοίμωξης COVID-19 ορίζεται άτομο που δεν εμφανίζει συμπτώματα και είχε ή ενδέχεται να είχε ιστορικό επαφής με κρούσμα λοίμωξης COVID-19.

Ο σχετιζόμενος με την έκθεση κίνδυνος λοίμωξης εξαρτάται από το επίπεδο έκθεσης, ο οποίος, με τη σειρά του, καθορίζει και το είδος της παρακολούθησης. Ο καθορισμός του επιπέδου έκθεσης ενέχει δυσκολίες και απαιτεί τη διενέργεια συνέντευξης με το κρούσμα.

Ανάλογα με το επίπεδο της έκθεσης, οι επαφές του κρούσματος κατηγοριοποιούνται σε:

1. “Στενές επαφές” (έκθεση υψηλού κινδύνου)

Ως στενή επαφή πιθανού ή επιβεβαιωμένου κρούσματος λοίμωξης COVID-19 ορίζεται:

- άτομο που ζει στην ίδια οικία με τον ασθενή με λοίμωξη COVID-19
- άτομο που είχε άμεση σωματική επαφή με ασθενή με COVID-19 (π.χ. χειραψία)
- άτομο με απροφύλακτη επαφή με μολυσματικές εκκρίσεις ασθενή με COVID-19
- άτομο που είχε επαφή πρόσωπο με πρόσωπο με ασθενή με COVID-19 σε απόσταση <2 μέτρα και για ≥ 15 λεπτά
- άτομο που παρέμεινε σε κλειστό χώρο (π.χ. αίθουσα διδασκαλίας ή συσκέψεων, χώρο αναμονής νοσοκομείου, κλπ.) με ασθενή με COVID-19 σε απόσταση <2 μέτρα και για ≥ 15 λεπτά
- επαγγελματίας υγείας ή άλλο άτομο που παρείχε άμεση φροντίδα σε ασθενή με COVID-19 ή εργαζόμενος σε εργαστήριο που χειρίστηκε κλινικό δείγμα ασθενούς με COVID-19, χωρίς λήψη ή επί αστοχίας των ενδεδειγμένων μέτρων ατομικής προστασίας
- συνταξιδιώτης στο ίδιο αεροσκάφος, ο οποίος καθόταν σε απόσταση δύο σειρών θέσεων (προς κάθε κατεύθυνση) από τον ασθενή με λοίμωξη COVID-19, άτομα που ταξίδευαν μαζί ή φρόντισαν τον ασθενή και μέλη του πληρώματος που εξυπηρέτησαν το συγκεκριμένο τμήμα του αεροσκάφους όπου καθόταν ο ασθενής (επί ύπαρξης σοβαρών συμπτωμάτων ή μετακινήσεων του ασθενούς εντός του αεροσκάφους, που ενδέχεται να συνεπάγονται περισσότερο εκτεταμένη έκθεση, οι επιβάτες που κάθονταν στο ίδιο τμήμα

του αεροσκάφους ή ακόμη και όλοι οι επιβάτες της πτήσης μπορεί να θεωρηθούν στενές επαφές)

2. “Περιστασιακές επαφές “(έκθεση χαμηλού κινδύνου)

Ως περιστασιακή επαφή πιθανού ή επιβεβαιωμένου κρούσματος COVID-19 ορίζεται:

- άτομο που παρέμεινε σε κλειστό χώρο με τον ασθενή με COVID-19 για διάστημα < 15 λεπτά ή σε απόσταση > 2 μέτρα.
- άτομο που είχε επαφή πρόσωπο με πρόσωπο με ασθενή με COVID-19 για διάστημα < 15 λεπτά και σε απόσταση < 2 μέτρα
- άτομο που ταξίδεψε μαζί με τον ασθενή με COVID-19 σε οποιοδήποτε μεταφορικό μέσο

Μεγαλύτερη διάρκεια επαφής συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο μετάδοσης. Το όριο των 15 λεπτών έχει επιλεγεί αυθαίρετα για καθαρά πρακτικούς σκοπούς. Οι αρχές δημόσιας υγείας μπορεί, με βάση την εκτίμηση κινδύνου κατά περίπτωση, να εξετάσουν το ενδεχόμενο διεύρυνσης της διερεύνησης και παρακολούθησης των επαφών, έτσι ώστε αυτή να περιλάβει και άτομα που είχαν μικρότερη διάρκεια επαφής με τον ασθενή με COVID-19.

Εργαζόμενοι στο χώρο της υγείας με επαγγελματική έκθεση

Οι επαγγελματίες υγείας που απασχολούνται στη φροντίδα ασθενών με COVID-19 θα πρέπει να καταγράφονται και να παρακολουθούνται με βάση τα πρωτόκολλα που ακολουθούνται στις δομές δομής φροντίδας υγείας. Λόγω του υψηλού κινδύνου μετάδοσης σε χώρους παροχής φροντίδας υγείας και σε συμφωνία με τις υπάρχουσες σχετικές κατευθυντήριες οδηγίες, προτείνονται τα εξής μέτρα για τους επαγγελματίες υγείας:

Επί επαφής χωρίς τήρηση των ενδεδειγμένων μέτρων ατομικής προστασίας (έκθεση υψηλού κινδύνου)

- ενεργητική παρακολούθηση της υγείας τους για 14 ημέρες μετά την τελευταία έκθεση

ΚΑΙ

- αποχή από την εργασία για 14 ημέρες μετά την τελευταία έκθεση

Επί επαφής με τήρηση των ενδεδειγμένων μέτρων ατομικής προστασίας (έκθεση χαμηλού κινδύνου)

- παρακολούθηση της υγείας από τους ίδιους
- όχι αποχή από την εργασία
- επί εμφάνισης συμπτωμάτων απομόνωση

Γ. Βήματα διαχείρισης επαφών μετά την αναγνώριση κρούσματος COVID-19

Αμέσως μετά την εργαστηριακή επιβεβαίωση κρούσματος COVID-19 ακολουθούν τα παρακάτω βήματα:

- αναγνώριση των επαφών και κατηγοριοποίησή τους ως στενών (έκθεση υψηλού κινδύνου) ή περιστασιακών (έκθεση χαμηλού κινδύνου)
- εντοπισμός και διερεύνηση των επαφών (δηλαδή επικοινωνία με αυτά και εκτίμηση κινδύνου)
- διαχείριση και παρακολούθηση των επαφών (δηλαδή ενημέρωση, συστάσεις, επανεκτίμηση, περιλαμβανομένου εργαστηριακού ελέγχου επί ενδείξεων)

- παρακολούθηση των αποτελεσμάτων της διερεύνησης από την ομάδα διαχείρισης της επιδημίας

Δ. Παρακολούθηση των επαφών

Στον επισυναπτόμενο αλγόριθμο (σχήμα 1) περιγράφεται η διαδικασία παρακολούθησης των επαφών και οι ενδεδειγμένες ενέργειες. Ανάλογα με την περίπτωση, οι αρμόδιες αρχές δημόσιας υγείας μπορούν να συστήσουν ή να εφαρμόσουν επιπλέον περιοριστικά μέτρα (π.χ. εθελούσιο περιορισμό των κοινωνικών επαφών ή αποφυγή επαφής με πλήθη).

Η διερεύνηση και διαχείριση των επαφών βασίζονται στις διαθέσιμες γνώσεις μας για τη νόσο:

- Με βάση τα υπάρχοντα δεδομένα, ο χρόνος επώασης της λοίμωξης COVID-19 εκτιμάται σε 5-6 ημέρες κατά μέσο όρο, με απώτατο όριο τις 14 ημέρες. Για λόγους ασφάλειας, συστήνεται παρακολούθηση των επαφών για τουλάχιστον 14 ημέρες (2 εβδομάδες) μετά από την τελευταία ημερομηνία έκθεσής τους.
- Πιστεύεται ότι ο ασθενής με λοίμωξη COVID-19 εμφανίζει τη μέγιστη μεταδοτικότητα όταν παρουσιάζει συμπτώματα, αλλά ενδέχεται να είναι μεταδοτικός και πριν από την έναρξη των συμπτωμάτων.
- Η μετάδοση πιστεύεται ότι συμβαίνει κυρίως μέσω αναπνευστικών σταγονιδίων. Προς το παρόν, παραμένει ασαφές εάν είναι δυνατή και αερογενής ή μέσω της κοπρανο-στοματικής οδού μετάδοση του νοσήματος
- Όσον αφορά τους επαγγελματίες υγείας συστήνονται επιπλέον μέτρα, λόγω των υπάρχοντων ενδείξεων συχνής μετάδοσης της λοίμωξης σε χώρους παροχής φροντίδας υγείας. Από τη μελέτη σειράς 138 περιπτώσεων στο Νοσοκομείο Zhongnan στη Wuhan στην Κίνα, προέκυψε υποψία νοσοκομειακής μετάδοσης σε 40 (29%) επαγγελματίες υγείας και 17 (12,3%) νοσηλευόμενους ασθενείς.

Ε. Κύριες ενέργειες όσον αφορά τις επαφές

“Στενές επαφές” (έκθεση υψηλού κινδύνου):

- Απομόνωση και αποφυγή κάθε κοινωνικής επαφής
- Καθημερινή παρακολούθηση για εμφάνιση συμπτωμάτων λοίμωξης COVID-19 (περιλαμβανομένου πυρετού οποιουδήποτε ύψους, βήχα ή δύσπνοιας)
- Επιπλέον ενεργητική παρακολούθηση του ατόμου από τις αρμόδιες υπηρεσίες δημόσιας υγείας, μέχρι τη συμπλήρωση 14 ημερών από την τελευταία ημερομηνία έκθεσης (διευκόλυνση, από την πλευρά του ατόμου, της πρόσβασης και επικοινωνίας των υπηρεσιών δημόσιας υγείας για την ενεργητική παρακολούθηση)

“Περιστασιακές επαφές” (έκθεση χαμηλού κινδύνου):

- Επαγρύπνηση του ατόμου για εμφάνιση συμπτωμάτων λοίμωξης COVID-19 (περιλαμβανομένου πυρετού οποιουδήποτε ύψους, βήχα ή δύσπνοιας), μέχρι τη συμπλήρωση 14 ημερών από την τελευταία ημερομηνία έκθεσης
- Ανάλογα με τη συγκεκριμένη περίπτωση, απόφαση για περαιτέρω ενέργειες από τις αρμόδιες υπηρεσίες δημόσιας υγείας

Εμφάνιση συμπτωμάτων σε επαφή κρούσματος λοίμωξης COVID-19:

Σε όλες τις επαφές κρούσματος λοίμωξης COVID-19, στενές ή περιστασιακές, θα πρέπει να δοθεί η οδηγία, επί εμφάνισης οποιουδήποτε συμπτώματος εντός του διαστήματος των 14 ημερών από την τελευταία ημερομηνία έκθεσης, για άμεση απομόνωση, επικοινωνία με τον ΕΟΔΥ και άμεση ιατρική εκτίμηση.

Εφόσον δεν παρουσιαστούν συμπτώματα εντός των 14 ημερών από την τελευταία ημερομηνία έκθεσης, θεωρείται ότι τα άτομα δεν διατρέχουν πλέον κίνδυνο εμφάνισης λοίμωξης COVID-19.

Η εφαρμογή των παραπάνω μέτρων μπορεί να τροποποιηθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες δημόσιας υγείας, ανάλογα με την εκτίμηση κινδύνου κάθε μεμονωμένου κρούσματος και των επαφών του.

Σχήμα 1. Αλγόριθμος διαχείρισης επαφών ασθενούς με COVID-19

